

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА АКАДЕМІЧНОГО ТА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВОКАЛУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)

Освітній рівень: другий (магістерський)

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А. О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02138554 Початковий відділ моніторингу якості освіти
Програма № <u>10.35.117</u> <u>Несмет</u>
Рішення: _____ _____ 20 11

Робоча програма з методики викладання вокалу у вищій школі для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності: 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів), другого (магістерського) освітнього рівня.

Розробники:

Мережко Юлія Валеріївна – кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв

Протокол від 6 вересня 2017 року № 1.

Завідувач кафедри академічного та естрадного вокалу

Юлія Мережко (Ю. В. Мережко)

© Мережко Ю.В., 2017

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни	9
III. Програма навчальної дисципліни	10
XI семестр. Модуль 1 (лекційний)	11
XI семестр. Модуль 2 (практичний)	13
XI семестр. Модуль 3 (лекційний)	15
XII семестр. Модуль 4 (практичний)	18
IV. Навчально-методична карта дисципліни XI семестр	27
Навчально-методична карта дисципліни XII семестр	28
VI. Завдання для самостійної та практичної роботи	30
VII. Система поточного та підсумкового контролю	34
VIII. Методи навчання	38
IX. Методичне забезпечення курсу	39
X. Рекомендована література	39
Основна	39
Додаткова	40

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Методика викладання дисциплін кваліфікації у вищій школі» є провідною для студентів галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності: 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів), другого (магістерського) освітнього рівня. Вона узагальнює теоретичні знання студентів у галузі вокальної педагогіки та практичний досвід роботи в класі сольного співу, систематизує їх в методичному аспекті на основі застосування міждисциплінарних зв'язків, а також знайомить студентів з сучасними інноваційними вокальними методиками.

Зміст дисципліни складають лекційні, практичні заняття, завдання для самостійної роботи студентів. Види контролю: модульний контроль, семестровий контроль, екзамен.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу - сформувати у студентів систему науково-методичних знань та практичних вмінь в галузі вокальної педагогіки; ознайомити студентів з основними принципами вокальної педагогіки та методикою викладання дисципліни «Сольний спів»; сформувати основу екологічних знань про збереження та охорону співацького голосу; виховувати естетичний смак, критичне мислення, сформувати ціннісні орієнтації у продукції сучасного музичного простору.

Завдання курсу:

- сприяти усвідомленню студентами науково-методичних основ розвитку співацького голосу;
- надати студентам психофізіологічні знання про співацький процес, будову та функції голосового апарату;
- сформувати у студентів здатність до засвоєння та передачі психолого-педагогічних та методичних знань та вмінь;
- сприяти набуттю навичок постановки голосу у вокальному та мовленнєвому режимі роботи голосового апарату;

- сприяти вивченню науково-методичних основ становлення академічного та естрадного мистецтва, педагогічної діяльності видатних співаків та педагогів;
- стимулювати творчі пошуки студентів, вміння професійно мислити, застосовувати набуті знання у виконавській та педагогічній діяльності.

У процесі вивчення даної дисципліни студенти повинні **знати**:

- основні критерії визначення співацького голосу та початкові методи роботи над його розвитком;
- будову органів голосового апарату, методи і прийоми постановки голосу;
- методичні основи стильових та жанрових ознак і напрямів академічного та естрадного вокального мистецтва;
- основний репертуар для всіх типів голосів;
- принципи підбору репертуару та особливості індивідуальної педагогічної роботи над його засвоєнням;
- художньо-виражальні засоби співу, головні складові академічного співу та естрадного концертного номера;
- специфіку роботи з оркестром, мікрофоном і фонограмою;
- провідні компоненти професійно спрямованого мислення співака.

У процесі вивчення даної дисципліни студенти повинні **вміти**:

- застосовувати основні методичні знання та вміння в моделюванні практичної вокальної роботи з учнями;
- самостійно складати план-конспект практичного заняття з сольного співу, аналізувати художні та технічні особливості вокальних творів;
- створювати власну інтерпретацію вокального твору;
- проводити власний аналіз вокальних творів різних видів і жанрів;
- самостійно застосовувати отримані знання в концертній та педагогічній діяльності;

- проводити самостійний аналіз власних концертних виступів, розвивати самоконтроль.

У процесі вивчення даної дисципліни студенти повинні **володіти:**

- основними принципами виховання співака;
- теоретичними знаннями музично-виконавської діяльності співака;
- знаннями у галузі підбору педагогічного репертуару;
- професійними методами педагогічної роботи на всіх етапах професійної музичної освіти.

Протягом проходження даного курсу у студентів мають бути сформовані наступні **програмні компетентності:** загальні та фахові (спеціальні).

Загальні

Методологічна:

- оволодіння теоретичними та емпіричними методами роботи (аналізу, спостереження, систематизації, узагальнення, конкретизації);
- здатність практично використовувати професійно профільовані знання в галузі методики музичного, зокрема вокального навчання та виховання.

Інформаційна:

- базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, соціології, що сприяють розвитку загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, економіки й права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності;
- базові знання з музичної педагогіки та методики музичного виховання в обсязі, необхідному для володіння дидактичним та методичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати їх в обраній професії.

Самоосвітня:

- здатність до самоаналізу, саморозвитку у процесі вивчення історії вокального мистецтва.

Фахові

Спеціальні

Здатність (до):

- оволодіння теоретичними знаннями з вокального мистецтва;
- здатність вивчення досвіду персоналій вокальних педагогів, історії вітчизняної вокальної школи;
- підбору репертуару та індивідуальної педагогічної роботи над його засвоєнням із студентами;
- практичного використання засвоєних професійно профільованих знань у педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання:

- Знання теорії та методології вокальної освіти у вищій школі. Готовність до науково-педагогічної діяльності в університеті. Здатність до самостійного наукового пошуку в галузі вокальної та музичної педагогіки.
- Розуміння технології підбору вокально-педагогічного репертуару для різних типів співацьких голосів. Володіння дидактичним матеріалом з музично-теоретичних, методичних і музично-виконавських дисциплін.
- Здатність до самореалізації та розкриття особистісного творчого потенціалу, професійного лідерства та успіху, самоосвіти і самовдосконалення.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування творчої особистості фахівця вищої кваліфікації.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова дисципліна	
Змістових модулів – 4	Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво» (Сольний спів)	Рік підготовки: 6	
Загальна кількість годин - 240		Семестри: XI - XII	
	Аудиторних: 56 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітній рівень – другий (магістерський)	Лекції: 28 год.	
		Практичні: 28 год.	
		Самостійна робота: 140 год.	
		Семестровий контроль: 30 год.	
		Модульний контроль: 14 год.	
		Види контролю: екзамен – XII семестр	

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання вокалу у вищій школі»

XI семестр: МОДУЛЬ 1 - лекційний									
№ теми	Назви теоретичних/практичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекційних	Семінарських	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: Науково-методичні основи вокальної педагогіки									
1.1	Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання	14	4	2		2		10	
1.2	Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі»	14	4	2		2		10	
1.3	Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ	14	4	2		2		10	
1.4	Методи навчання сольного співу у ВШ	14	4	2		2		10	
	МКР	4							4
	Разом	60	16	8		8		40	
Модуль 2 - практичний									
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Фахові вимоги та зміст професійної діяльності викладача вокалу									
2.1	Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)	14	4	2		2		10	
2.2	Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу	14	4	2		2		10	
2.3	Педагогічний репертуар викладача вокалу	14	4	2		2		10	
	МКР	2							2
	Разом	44	12	6		6		30	
МОДУЛЬ 3 - лекційний									
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Особливості вокально-технічного розвитку голосового апарату									
3.1	Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу	14	4	2		2		10	
3.2	Особливості функціонування органів голосового апарату	14	4	2		2		10	
3.3	Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу	14	4	2		2		10	

	МКР	4							4
	<i>Разом</i>	46	12	6		6		30	
XII семестр: МОДУЛЬ 4 - практичний									
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4: Методика роботи над навчальним репертуаром у вокальному класі									
4.1	Структура і зміст заняття з вокалу.	14	4	2		2		10	
4.2	Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами	14	4	2		2		10	
4.3	Методи класифікації та використання вокальних вправ	14	4	2		2		10	
4.4	Технічні засоби навчання. Інформаційні комунікативні технології у вокальній педагогіці	14	4	2		2		10	
	МКР	4							4
	<i>Разом</i>	60	16	8		8		40	
	<i>Семестровий контроль</i>	30							30
	Усього за XI - XII семестри	240	56	28	0	28	0	140	14+30

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВОКАЛУ У ВШ»

XI семестр

МОДУЛЬ 1 - ЛЕКЦІЙНИЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Науково-методичні основи вокальної педагогіки

Лекція. Тема 1.1. Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання. 2 год.

Поняття про процес утворення звуку. Італійська, французька та німецька вокальна школа. Зародження академічного стилю співу. Розвиток російської школи співу. Становлення та розвиток національної вокальної школи. Принципи вокальної педагогіки та особливості індивідуального підходу в опануванні вокальним мистецтвом.

Основна література: 1, 3, 7, 13.

Додаткова література: 1.

Практичне заняття № 1 до теми «Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання». 2 год.

Питання.

1. Обґрунтувати основні положення теорії звукоутворення у 16-19 століттях.
2. Висвітлити погляди сучасних педагогів вокалу стосовно процесу утворення звуку у співаків.
3. Визначити сучасні принципи вокальної педагогіки.

Основна література: 1, 3, 7, 13.

Додаткова література: 1.

Самостійна робота до теми «Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання». 10 год.

Питання.

1. Охарактеризувати основні принципи вокальної педагогіки: розуміння значення нейрофізіологічного фактора; одночасність розвитку всіх якостей співака; поступовість розвитку голосу; індивідуальний підхід до співака.
2. Визначити спільне та відмінні риси навчання вокалу у різні століття.

Основна література: 1, 3, 7, 13.

Додаткова література: 1.

Лекція. Тема 1. 2. Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі». 2 год.

Передбачає ознайомлення зі змістом даної дисципліни, виокремлення мети та завдань курсу. Короткий екскурс по темам дисципліни, які будуть вивчатися.

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 2, 5.

Практичне заняття № 2 до теми: «Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі». 2 год.

Питання.

1. Визначити мету та завдання дисципліни: «Методика викладання вокалу у вищій школі».
2. Зробити слайд-презентацію на тему: «Мій погляд на зміст запропонованого курсу».

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 2, 5.

Самостійна робота до теми: «Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі». 10 год.

Питання.

1. Обґрунтувати програмові вимоги до запропонованої дисципліни.
2. Визначити, що маєш знати та вміти після проходження даного курсу.

Основна література: 1, 2, 4.

Додаткова література: 2, 5.

Лекція. Тема 1. 3. Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ. 2 год.

Принципи застосування співаком художніх виражальних засобів різних видів мистецтв. Умови навчання студентів сольному співу: створення позитивної емоційної атмосфери вокального навчання у контексті діалогу, що виступає специфічною формою педагогічної взаємодії викладача і студентів; забезпечення фахової компетентності майбутніх учителів, яка виражена повнотою та системністю становлення індивідуального фонду педагогічних і мистецьких знань; організація спільної творчої навчальної діяльності викладача і студентів, у ході якої реалізуються музично-вокальні інтереси кожної особистості.

Основна література: 4, 7.

Додаткова література: 2, 5.

Практичне заняття № 3 до теми: «Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ». 2 год.

Питання.

1. Охарактеризувати принципи підбору навчально-художнього репертуару для різних типів голосів.
2. Висвітлити сучасні умови вокального навчання студентів у ВНЗ мистецького спрямування.

Основна література:4, 7.
Додаткова література: 2,5.

Самостійна робота до теми: «Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ». 10 год.

Питання.

1. Розкрити сутність принципу опори на національне спрямування вокального навчання; принципу забезпечення культуровідповідності вокального навчання студентів; принципу спонукання майбутніх учителів до творчого самовираження у процесі вокально-виконавської діяльності.

Основна література:4, 7.
Додаткова література: 2,5.

Лекція. Тема 1. 4. Методи навчання сольного співу у ВШ. 2 год.

Методи прямого впливу на м'язові установки та дії; методи впливу на артикуляцію приголосних; методи впливу на положення гортані та «позіх»; методи впливу на дихання; методи впливу на тембр голосу шляхом зміни забарвлення голосних – фонетичні методи; методи фіксації фнутрішніх відчуттів; методи вольових наказів та емоційних станів.

Основна література:6, 8, 9, 10, 12.
Додаткова література:3, 4, 7, 8, 12, 13, 14,16.

Практичне заняття № 4 до теми: «Методи навчання сольного співу у ВШ». 2 год.

Питання.

1. Використання методів емоційних станів і вольових наказів у практиці вокального навчання.
2. Робота методу слухових впливів та методу особистого показу викладачем на практиці.

Основна література:6, 8, 9, 10, 12.
Додаткова література:3, 4, 7, 8, 12, 13, 14,16.

Самостійна робота до теми № 4 «Методи навчання сольного співу у ВШ». 10 год.

Питання.

1. Описати метод прослуховування еталонних вокальних програм.
2. Визначити сутність методу затриманого зворотного слухового зв'язку.

Основна література:6, 8, 9, 10, 12.

Додаткова література:3, 4, 7, 8, 12, 13, 14,16.

Модуль 2 – ПРАКТИЧНИЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2: Фахові вимоги та зміст професійної діяльності викладача вокалу

Лекція. Тема 2. 1. Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції). 2 год.

Сучасні вимоги до професійної підготовки викладача вокалу. Специфіка фахової діяльності педагога-вокаліста. Практичні поради педагогам-початківцям.

Основна література:6, 8, 9, 10, 12.

Додаткова література:3, 4, 7, 8, 12, 13, 14,16.

Практичне заняття № 5 до теми: «Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)». 2 год.

Питання.

1. Назвати основні професійні вимоги до викладача вокалу.
2. Пояснити структуру навчально-вокального репертуару.

Основна література:6, 8, 9, 10, 12.

Додаткова література:3, 4, 7, 8, 12, 13, 14,16.

Самостійна робота до теми № 5: «Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)». 10 год.

Питання.

1. З'ясувати, що треба знати педагогу для створення необхідного психологічного клімату на занятті з вокалу.
2. Визначити основні функції викладача вокалу у ВШ.

Основна література:6, 8, 9, 10, 12.

Додаткова література:3, 4, 7, 8, 12, 13, 14,16.

Лекція. Тема 2. 2. Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу. 2 год.

Специфіка фахової діяльності викладача сольного співу (вокалу, постановки голосу). Організація навчання у класі сольного співу.

Основна література: 4, 12.

Додаткова література: 2,5, 15,16,17.

Практичне заняття № 6 до теми «Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу». 10 год.

Питання.

1. Описати специфіку фахової діяльності викладача сольного співу (вокалу, постановки голосу).
2. Описати структуру індивідуального заняття з сольного співу (вокалу, постановки голосу).

Основна література: 4, 12.

Додаткова література: 2,5, 15,16,17.

Самостійна робота до теми № 6 «Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу». 10 год.

Питання.

1. Охорона та гігієна співацького голосу студентів та викладача вокалу.
2. Екологічні основи співу. Охорона вокального слуху людини.

Основна література: 4, 12.

Додаткова література: 2,5, 15,16,17.

Лекція. Тема 2.3. Педагогічний репертуар викладача вокалу. 2 год.

Основні принципи добору навчально-педагогічного репертуару. Структура навчально-вокального репертуару. Навчально-художній репертуар для різних типів голосів.

Основна література: 1, 2,4, 10, 12,13.

Додаткова література: 15, 16, 17.

Практичне заняття № 7 до теми «Педагогічний репертуар викладача вокалу». 2 год.

Питання.

1. Методичні аспекти добору навчально-педагогічного репертуару для студентів ВНЗ.
3. Наукове обґрунтування поняття «навчально-педагогічний репертуар».

Основна література:1, 2,4, 10, 12,13.

Додаткова література:15, 16, 17.

Самостійна робота до теми № 7 «Педагогічний репертуар викладача вокалу». 10 год.

Питання.

1. Основні положення добору навчально-педагогічного репертуару для студентів ВНЗ.
2. Визначити, що має враховувати вчитель вокалу під час підбору репертуару для студента ВШ.

Основна література:1, 2,4, 10, 12,13.

Додаткова література:15, 16, 17.

МОДУЛЬ 3 – ЛЕКЦІЙНИЙ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3: Особливості вокально-технічного розвитку голосового апарату

Лекція. Тема 1.1. Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу

Поняття про процес утворення звука. Теорії звукоутворення (міоеластична, нейрохронаксична, резонансна). Резонансна мовотворча теорія Г. Гельмгольца. Теорія установки Д. Узнадзе. Теорія функціональних систем П. Анохіна. Голосовий апарат як акустична система. Психофізіологічні знання про роботу органів звукоутворення Спів як складний психофізіологічний процес (В. Юшманов). Поняття « постановка голосу» - «вокальна техніка» та «вокальна механіка». Формантні характеристики мовлення і співу видатних співаків як критерій ефективності процесу фонації. Вокально-дихальні та вокально-мовленнєві вправи. Принципи вокальної педагогіки та особливості індивідуального підходу в опануванні вокальним мистецтвом.

Основна література: 1, 2, 11, 13.

Додаткова література: 10.

Практичне заняття № 8 до теми «Вокально-мовленнєві знання та навички вокаліста». 2 год.

Питання.

1. Обґрунтувати основні положення теорій звукоутворення:
 - міоеластичної (М. Гарсія);
 - нейрохронаксичної (Р. Юссон);
 - резонансної (В. Морозов).
2. Спів як складний психофізіологічний процес.
3. Співацька постава та співацька установка.

Основна література: 1,7, 12, 13.

Додаткова література: 9, 12.

Самостійна робота до теми № 8 «Вокально-мовленнєві знання та навички вокаліста». 10 год.

Акустичні засади мовленнєвого та співацького процесу. Акустичні критерії співацького голосу. Систематизація й узагальнення вокально – мовленнєвих знань, вмінь й навичок, формування на їх основі інтересів, переконань, світогляду.

Питання.

1. Методичні та психофізіологічні засади процесу фонації.
2. Спільне та відмінне між мовленням та співом.
3. Методичні аспекти взаємозалежності роботи органів голосового апарату в триєдиній системі - дихання, гортань, резонатори.
4. Вокально-мовленнєва культура співака. Спів та сценічне мовлення.
5. Наукове обґрунтування поняття «природна постановка голосу».

Основна література: 1,7, 12, 13.

Додаткова література: 9, 12.

Лекція. Тема. 1.2. Особливості функціонування органів голосового апарату
Особливості функціонування органів голосового апарату. Робота гортані під час фонації. 2 год.

Поняття про одно регістрову та двох регістрову системи постановки голосу (Работнов). Регістрова система співака. Способи згладжування регістрів в процесі співу. Взаємодія органів голосового апарату в системі «дихання» - «гортань» - «резонатори». Будова гортані та принципи її роботи під час фонації. Положення гортані при різних манерах співу. Поняття про голосові складки та голосові зв'язки. Особливості будови та функціонування голосових зв'язок при співі. Справжні та несправжні голосові зв'язки. Грушовидні пазухи та надгортанний резонатор-ефективність взаємодії.

Основна література: 1, 2, 7,8, 9, 10, 12.

Додаткова література: 7,12.

Практичне заняття № 9 до теми «Особливості функціонування органів голосового апарату. Робота гортані під час фонації». 2 год.

Питання.

1. Робота органів голосового апарату під час фонації: дихання, гортань, резонатори.
2. Будова гортані. Особливості роботи голосових зв'язок.
3. Регістрова система співака. Згладжування регістрів.

Основна література: 1, 2, 7,8, 9, 10, 12.

Додаткова література: 7,12.

Самостійна робота до теми 1.2 «Особливості функціонування органів голосового апарату. Робота гортані під час фонації». 10 год.

Особливості голосоутворюючої функції співака. Психотерапевтичний вплив голосу на організм людини. Висота голосу як наслідок коливань голосових складок. Поняття про голосову хвилю. Довжина голосової хвилі, герц – вимірювання частоти коливань. Поняття про частоти корисні і шкідливі.

Питання.

1. Будова гортані та її робота в процесі співу.
2. Принципи роботи голосових зв'язок при фонації.

Основна література: 1, 2, 7,8, 9, 10, 12.

Додаткова література: 7,12.

Лекція. Тема. 1.3. Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу. Морфологія вокально-художнього звуку. Вокально-художній звук (Микиша) – один з найголовніших факторів співацької майстерності. Поняття про стилі співу: кантиленний, декламаційний, колоратурний; типи співу – художній, побутовий, професійний, аматорський; види співу – сольний, ансамблевий, хоровий; манери співу – академічна, естрадна, народна. Роль вокальних вправ та вокалізів у розвитку голосу співака. Психотехніка художнього співу як комплекс переживань підпорядкованих вокально-технічним прийомам. Розвиток естетичного смаку вокаліста й уміння використовувати різні види вокальної техніки. Поняття про інструментальний супровід фонаційного процесу. Фонограми та особливості їх застосування. Принципи застосування співаком художніх виражальних засобів різних видів мистецтв. Манери співу: академічна, естрадна, народна.

Основна література: 1, 2, 7,8, 9, 10, 12.

Додаткова література: 7,12.

Практичне заняття № 10 до теми: «Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу». 2 год.

Питання.

1. Дати характеристику стилям співу: кантиленному, декламаційному та колоратурному та обґрунтувати їх специфіку.
2. Характеризувати основні манери співу: академічну, естрадну, народну, виявити їх особливості.
3. Принципи підбору навчально-художнього репертуару для різних типів голосів.

Основна література: 1, 2, 7,8, 9, 10, 12.

Додаткова література: 7,12.

Самостійна робота до теми 1.3. «Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу». 10 год.

Особливості будови голосових складок. Справжні та фальшиві голосові складки. Голосовий режим роботи. Поняття «фонопедичні вправи». Лікувальний ефект голосових вібрацій. Вокалотерапія. Вокально-мовленнєві вправи спрямовані на зміцнення голосової функції.

Питання.

1. Методична основи формування та практична демонстрація фонопедичних вправ.
2. Вокально-технічні вправи для розвитку голосу, знання навчального репертуару для різних типів голосів.

Основна література: 1, 2, 7,8, 9, 10, 12.

Додаткова література: 7,12.

ХІІ семестр: МОДУЛЬ 4 – ПРАКТИЧНИЙ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4: Методика роботи над навчальним репертуаром у вокальному класі

Лекція. Тема 2.1. Структура і зміст заняття з вокалу. Правильне оформлення нормативної документації викладача вокалу. Заповнення журналу індивідуальних відвідувань студентів тощо.

Основна література:1, 7.

Додаткова література: 1,2.

Практичне заняття № 11 до теми: «Структура і зміст заняття з вокалу». 2 год.

Питання.

1. Описати структуру заняття з вокалу у ВНЗ мистецького спрямування.
2. Обґрунтувати зміст заняття з вокалу або постановки голосу у ВШ.

Основна література:1, 7.

Додаткова література: 1,2.

Самостійна робота до теми 2.1 «Структура і зміст заняття з вокалу». 10 год.

Питання.

1. Написати план 2 занять з вокалу для студентів 1-2 курсів ВНЗ мистецького спрямування.
2. Підготувати зразок оформлення журналу індивідуальних відвідувань студентів.

Основна література:1, 7.

Додаткова література: 1,2.

Лекція. Тема 2.2. Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами.

Вимоги щодо роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами. Значення вокалізів у вокальному навчанні студентів. Врахування співацьких можливостей студентів під час підбору вокально-технічних вправ та вокалізів.

Основна література:13.

Додаткова література: 7.

Практичне заняття № 12 до теми: «Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами».

Питання.

1. Запропонувати 5 прикладів вокалізів із збірок Ф. Абта, О. Варламова, І. Вілінської, М. Завалішиної, Г. Зейдлера, Д. Конконе, Г. Панофки, Н. Татарінової або інших авторів для студентів 1-3 курсів.
2. Обґрунтувати значення вокалізів у вокальному навчанні студентів ВНЗ.

Основна література:13.

Додаткова література: 7.

Самостійна робота до теми 2.2.: «Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами». 10 год.

Питання.

1. Підготувати 5 прикладів вокалізів із збірок Ф. Абта, О. Варламова, І. Вілінської, М. Завалішиної, Г. Зейдлера, Д. Конконе, Г. Панофки, Н. Татарінової або інших авторів для студентів 1-3 курсів.

Основна література:13.

Додаткова література: 7.

Лекція. Тема 2.3. Методи класифікації та використання вокальних вправ
Типи вокальних вправ, їх роль та призначення у вокальному навчанні студентів ВШ.

Основна література:10.

Додаткова література: 1.

Практичне заняття № 13 до теми: «Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами».

Питання.

1. Зробити практичний план розспіву студента 1 або 2 курсу та продемонструвати його на практиці.
2. Коротко описати типи вокальних вправ та їх роль у вокальному навчанні студентів ВШ.

Основна література: 10.

Додаткова література: 1.

Самостійна робота на тему 2.3. «Методи класифікації та використання вокальних вправ». 10 год.

Питання.

1. Підготувати практичний план розспіву студента 1 або 2 курсу ВШ.

Основна література: 10.

Додаткова література: 1.

Лекція. Тема 2.4. Технічні засоби навчання. Інформаційні комунікативні технології у вокальній педагогіці. 2 год.

Музичний супровід і акомпанемент. Сучасні інформаційні носії та їх використання в процесі вокальної діяльності. Методика визначення здібностей співака – діагностика вокального обдарування співака. Резонансонометер та особливості його застосування в процесі вокалізації. (В. Морозов). Особливості роботи з технічними засобами навчання. Акустичні особливості концертної зали, способи освоєння фізичного, психологічного та акустичного простору сцени. Індивідуальні властивості нервової системи, вокальне навантаження, голосова втома. Інтоніяція як універсальний естетичний феномен.

Основна література: 12.

Додаткова література: 5.

Практичне заняття № 14 до теми: «Технічні засоби навчання. Інформаційні комунікативні технології у вокальній педагогіці». 2 год.

Питання.

1. Основні критерії визначення вокального обдарування співака.
2. Резонансонометер (В. Морозов) та особливості його застосування у вокальному навчанні.
3. Індивідуальне заняття як основна форма роботи в процесі навчання співу.

Основна література: 12.
Додаткова література: 5.

Самостійна робота до теми № 2.4. «Технічні засоби навчання. Інформаційні комунікативні технології у вокальній педагогіці». 10 год.

Поняття про інструментальний супровід фонаційного процесу. Роль «супроводжуючих» музичних інструментів у втіленні художнього образу вокального твору. «Живий звук» та технічні засоби естрадного виконавства. Різновиди мікрофонів та принципи роботи з ними. РТМС В. Морозова.

Питання.

1. Діагностика вокального обдарування. (В. Морозов).
2. Основні функції резонансометра. Методика застосування.

Основна література: 12.
Додаткова література: 5.

Методичні вимоги до виконання практичного заняття № 6 до теми «Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу» (С.15): складання плану-конспекту заняття з дисципліни «Сольний спів»:

1. Здатність сформулювати тему, мету і завдання індивідуального заняття.
2. Здатність вибрати навчально-педагогічний репертуар(навчальні вправи, вокалізи,вокальні твори).
3. Визначити тип практичної роботи (ознайомлення, розбір нового твору, поглиблення образу, художнє виконання твору) та ін.
4. Вміння побудувати заняття на основі дидактичних принципів: науковості, систематичності і послідовності, зв'язку теорії і практики, свідомості, активності і самостійності студентів у навчанні, доступності, міцності знань, умінь, навичок,
5. Добір комплексу методів і прийомів навчання.
6. Вміти використовувати на занятті ІКТ, технічні засоби навчання.
7. Вміти визначати форми і методи контролю за роботою студентів.
8. Здатність обирати відповідні критерії оцінювання знань

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА (МКР№ 1-2)

Питання до МКР

1. Спів як складний психофізіологічний процес. Співацька постава та співацька установка.
2. Принципи вокальної педагогіки.
3. Робота органів голосового апарату під час фонації: дихання, гортань, резонатори.
4. Будова гортані. Особливості роботи голосових зв'язок.
5. Регістрова система співака. Згладжування регістрів.
6. Характеристика основних стилів співу: кантиленний, декламаційний та колоратурний.
7. Характеризувати основні манери співу: академічну, естрадну, народну, виявити їх особливості.
8. Принципи підбору навчально-художнього репертуару для різних типів голосів.
9. Вокально-технічні вправи для розвитку голосу, навчальний репертуару для різних типів голосів.
10. РТМС. Сім функцій співацьких резонаторів.
11. Наукові та емпіричні методи вокального навчання. Метод «ніби-то».
12. Формантні характеристики співацького голосу – ВСФ та НСФ.
13. Функції резонаторів та методична прийоми їх виявлення при різних манерах співу.
15. Художньо-образні основи вокального навчання.
16. Основні критерії визначення вокального обдарування співака.

Питання що виносяться на екзамен

1. Аргументувати і навести приклади взаємозв'язку інтонаційного та художньо-образного змісту вокального твору.
2. Теоретично обґрунтувати методичні прийоми діагностики співацького голосу та продемонструвати їх.
3. Аргументувати методичні прийоми та продемонструвати вправи з розвитку співацького дихання (вдихання носом, одночасне вдихання через ніс і рот, фіксація дихання, подовжений еластичний видих, розподіл дихання у фразах різної тривалості).
4. Визначити діапазони та дати характеристику жіночим голосам мецо-сопрано та сопрано.
5. Визначити здатність вокального педагога до збереження та охорони голосу вокаліста з сильним і слабким імпедансом. Виявити знання екологічних основ життєдіяльності співака.
6. Визначити необхідність застосування вправ на різні види вокальної техніки. Навести приклади.
7. Визначити основні положення теорії звукоутворення М. Гарсія та виявити її вплив на розвиток вокальної педагогіки.
8. Визначити роль та значення аудіовізуальних технічних засобів у активізації самостійної роботи вокаліста.
9. Визначити та продемонструвати компетенції викладача вокалу щодо правильного підбору вокальних вправ та навчально-педагогічного репертуару для співака-початківця.
10. Визначити теоретичні основи та продемонструвати методичні прийоми роботи над співацьким диханням і його опорою.
11. Визначити художні виражальні засоби, які використовуються для створення та передачі художнього образу вокального твору. Навести приклади з власного досвіду вокальної діяльності.
12. Виявити вплив викладача вокалу на формування професійних, моральних та духовних якостей студентів. Навести приклади з власного досвіду.
13. Виявити здатність до застосування художніх виражальних засобів у процесі передачі художнього образу вокального твору.
14. Виявити здатність щодо аналізу співацького звуку: визначити вібрато голосу та вказати одиниці його виміру.
15. Виявити компетенції викладача вокалу щодо формування вокально-технічних навичок у співаків-початківців.
16. Виявити особливості організації роботи гортані в процесі фонації.
17. Виявити особливості організації самостійної роботи студентів у процесі навчання співу.
18. Виявити сутність та назвати основні положення резонансної теорії співу В. П. Морозова.
19. Виявити та обґрунтувати особливості вокально-слухових уявлень і відчуттів співака. Продемонструвати знання вокально-тілесної схеми вокаліста.

20. Виявити фахові компетенції щодо застосування фонетичного методу роботи над розвитком голосу співака у вокальному та мовленнєвому режимі роботи голосового апарату.
21. Вказати на особливості вокально-слухових уявлень співака. Обґрунтувати застосування емпіричного методу навчання «так, ніби» (В. Морозов).
22. Дати характеристику акустичним якостям співацького звуку, назвати одиниці їх виміру.
23. Дати характеристику особливостям звукоутворення при різних манерах співу.
24. Зробити компаративний (порівняльний) аналіз методик Сет Ріггса і В.Ємельянова та визначити їх роль у розвитку голосу співака.
25. Назвати основні наукові теорії звукоутворення та обґрунтувати перевагу емпіричних методів роботи у вокальній педагогіці.
26. Обґрунтувати сутність поняття «висока позиція звука» та продемонструвати вокально-мовленнєві вправи, спрямовані на формування високої позиції звука.
27. Охарактеризувати типи співацького дихання, вказати на особливості застосування співацького дихання у вокалізах та творах вокально-педагогічного репертуару.
28. Продемонструвати вокальні вправи з розвитку динаміки співацького звуку.
29. Продемонструвати вокальні вправи з розвитку кантилени звуку.
30. Продемонструвати вокальні вправи з розвитку рівності звуковедення (правильна робота діафрагми, розподіл дихання, еластичний видих).
31. Продемонструвати вокальні вправи та вказати прийоми роботи, спрямовані на згладжування регістрів голосу.
32. Продемонструвати вокальні вправи, спрямовані на згладжування перехідних нот, дати своїм діям теоретичне обґрунтування.
33. Продемонструвати вокальні та мовленнєві вправи з розвитку артикуляції і дикції вокаліста.
34. Продемонструвати вокально-мовленнєві вправи, які сприяють розвитку головного та грудного резонування.
35. Продемонструвати вправи з розвитку діапазону голосу.
36. Продемонструвати вправи з розвитку звуковедення (правильна робота діафрагми, розподіл дихання, еластичний видих).
37. Продемонструвати вправи, спрямовані на формування твердої та м'якої атаки звука та обґрунтувати роботу голосових зв'язок при різних атаках звука.
38. Продемонструвати вправи з формування та утримання високої позиції звука.
39. Продемонструвати вправи на засвоєння правильних навичок звукоутворення (усунення вад та ілюстрація правильних прийомів звукоутворення).
40. Продемонструвати вправи на засвоєння навичок звукоутворення (м'яка, тверда, придихова атаки звуку).

41. Продемонструвати вправи та прийоми роботи над формуванням високих звуків.
42. Продемонструвати вправи, спрямовані на розвиток різних видів вокальної техніки.
43. Продемонструвати вправи, спрямовані на формування рівності та кантилени звука.
44. Продемонструвати вправи, спрямовані на формування співацького дихання та його опори. Обґрунтувати необхідність опори дихання.
45. Продемонструвати вправи, спрямовані на формування та збереження інтонаційної чистоти звука.
46. Продемонструвати знання типів співацького дихання та вказати на особливості його застосування при різних манерах співу.
47. Продемонструвати комплекс вокальних вправ, спрямованих на розспівування вокаліста.
48. Продемонструвати прийоми роботи та вокальні вправи, які сприяють вільному руху нижньої щелепи.
49. Продемонструвати та обґрунтувати необхідність співу з закритим ротом.
50. Теоретично обґрунтувати поняття «вокально-художній звук» (Микиша В.) і дати характеристику його складовим.

IV. МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВОКАЛУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»
XI семестр

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11-13
Модулі	МОДУЛЬ 1 - ЛЕКЦІЙНИЙ				МОДУЛЬ 2 - ПРАКТИЧНИЙ			МОДУЛЬ 3- ЛЕКЦІЙНИЙ			МК
Назва модуля	Змістовий модуль 1: Науково-методичні основи вокальної педагогіки				Змістовий модуль 2: Фахові вимоги та зміст професійної діяльності викладача вокалу			Змістовий модуль 3: Особливості вокально-технічного розвитку голосового апарату			
Кількість балів за модуль	<i>113 бали</i>				<i>91 бал</i>			<i>91 бал</i>			<i>25 балів</i>
Теми лекцій (відвід. - 1 бал. за заняття; всього 10 балів)	Тема 1.1 Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання (1 бал)	Тема 1.2 Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі» (1 бал)	Тема 1.3 Принципи, умови навчання студентів сольному співу у Вищій школі (1 бал)	Тема 1.4 Методи навчання сольного співу у ВШ(1 бал)	Тема 2.1 Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції (1 бал)	Тема 2.2. Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу (1 бал)	Тема 2.3 Педагогічний репертуар викладача вокалу (1 бал)	Тема 3.1.Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу (1 бал)	Тема 3.2.Особливості функціонування органів голосового апарату (1 бал)	Тема 3.3. Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу. (1 бал)	
Теми практ. занять (відв. - 1 бал за заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.; всього – 110 балів)	Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання (11 балів)	Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі» (11 балів)	Принципи, умови навчання студентів сольному співу у Вищій школі (11 балів)	Методи навчання сольного співу у ВШ(11 балів)	Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції (11 балів)	Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу (11 балів)	Педагогічний репертуар викладача вокалу (11 балів)	Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу (11 балів)	Особливості функціонування органів голосового апарату (11 балів)	Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу (11 балів)	

Сам. робота за 1 заняття 10б.; всього – 100 б.)	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	
Види поточного контролю (75б.)	МКР (25 балів)				МКР (25 балів)			МКР (25 балів)			
Усього за XI семестр без урахування коефіцієнта - 295 балів											

**МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВОКАЛУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»
XII семестр**

Тижні	1	2	3	4	
Модулі	МОДУЛЬ 4 - ПРАКТИЧНИЙ				МК
Назва модуля	Змістовий модуль 4: Науково-методичні основи вокальної педагогіки				
Кількість балів за модуль	<i>113 бали</i>				<i>25 балів</i>
Теми лекцій (відвід. - 1 бал. за заняття; всього 4 бали)	Тема 4.1. Структура і зміст заняття з вокалу (1 бал)	Тема 4.2. Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами (1 бал)	Тема 4.3. Методи класифікації та використання вокальних вправ (1 бал)	Тема 4.4. Технічні засоби навчання. Інформаційні комунікативні технології у вокальній педагогіці (1 бал)	

Теми практ. занять (відв. - 1 бал за заняття; відп. на 1 зан. - 10 б.; всього – 44 бали)	Структура і зміст за- няття з вокалу (11 балів)	Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами (11 балів)	Методи класифікації та використання вокальних вправ (11 балів)	Технічні засоби навчання. Інформа- ційні комунікативні технології у вока- льній педагогіці (11 балів)	
Сам. ро- бота за 1 заняття 10б.; всього – 40 б.)	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	<i>10 балів</i>	
Види по- точного контролю (25б.)	МКР (25 балів)				
Усього за XII семестр без урахування коефіцієнта - 113 балів					
Підсумко- вий кон- троль (40 балів)	Екзамен (40 балів) Всього за XI - XII семестри – 408 балів, (без урахування коефіцієнта), коефіцієнт – 6,8				

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

XI семестр

№	Зміст завдання	К-сть год.	Література	Академічний контроль	Бали
1.	1) Охарактеризувати основні принципи вокальної педагогіки: розуміння значення нейрофізіологічного фактора; одночасність розвитку всіх якостей співака; поступовість розвитку голосу; індивідуальний підхід до співака. 2) Визначити спільне та відмінні риси навчання вокалу у різні століття.	10	1 - 41	Контроль на практичному занятті	10
2.	1) Обґрунтувати програмові вимоги до запропонованої дисципліни. 2) Визначити, що маєш знати та вміти після проходження даного курсу.	10	12, 15, 19, 20, 26, 27, 35, 38, 39	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
3.	1) Розкрити сутність принципу опори на національне спрямування вокального навчання; принципу забезпечення культуровідповідності вокального навчання студентів; принципу спонукання майбутніх учителів до творчого самовираження у процесі вокально-виконавської діяльності.	10	12, 16, 17, 18, 31, 31, 38	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
4.	1) Описати метод прослуховування еталонних вокальних програм. 2) Визначити сутність методу затриманого зворотного слухового зв'язку.	10	4, 6, 7, 8, 9, 10, 19, 21, 29	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
5.	1) З'ясувати, що треба знати педагогу для створення необхідного психологічного клімату на занятті з вокалу. 2) Визначити основні функції викладача вокалу у ВШ.	10	12, 15, 19, 20, 26, 27, 35, 38, 39	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
6.	1) Охорона та гігієна співацького голосу студентів та викладача вокалу.	10		Контроль на практичному занятті (повідом-	10

	2) Екологічні основи співу. Охорона вокального слуху людини.			лення, відтворення у практичній діяльності)	
7.	1). Основні положення добору навчально-педагогічного репертуару для студентів ВНЗ. 2). Визначити, що має враховувати вчитель вокалу під час підбору репертуару для студента ВШ.	10		Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
8.	1) Методичні та психофізіологічні засади процесу фонації. 2) Спільне та відмінне між мовленням та співом. 3) Методичні аспекти взаємозалежності роботи органів голосового апарату в триєдиній системі - дихання, гортань, резонатори. 4) Вокально-мовленнєва культура співака. Спів та сценічне мовлення. 5) Наукове обґрунтування поняття «природна постановка голосу».	10		Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
9.	1) Будова гортані та її робота в процесі співу. Принципи роботи голосових зв'язок при фонації.	10		Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
10.	1) Методична основи формування та практична демонстрація фонопедичних вправ. 2) Вокально-технічні вправи для розвитку голосу, знання навчального репертуару для різних типів голосів.	10		Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
	Усього	100			100

XII семестр

№	Зміст завдання	К-сть год.	Література	Академічний контроль	Бали
1.	1) Написати план 2 занять з вокалу для студентів 1-2 курсів ВНЗ мистецького спрямування. 2) Підготувати зразок оформлення журналу індивідуальних відвідувань студентів.	10	1 - 41	Контроль на практичному занятті занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
2.	1) Підготувати 5 прикладів вокалізів із різних збірок для студентів 1-3 курсів.	10	12, 15, 19, 20, 26, 27, 35, 38, 39	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
3.	1) Підготувати практичний план розспіву студента 1 або 2 курсу ВШ.	10	4, 6, 7, 8, 9, 10, 19, 21, 29	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
4.	1) Діагностика вокального обдарування. (В. Морозов). 2) Основні функції резонансометра. Методика застосування.	10	12, 15, 19, 20, 26, 27, 35, 38, 39	Контроль на практичному занятті (повідомлення, відтворення у практичній діяльності)	10
	Всього	40			40

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історичні та науково-методичні засади вокальної педагогіки та методики вокального навчання	2
2.	Програмові вимоги та завдання дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі»	2
3.	Принципи, умови навчання студентів сольному співу у ВШ	2
4.	Методи навчання сольного співу у ВШ	2
5.	Вимоги до викладача вокалу (фахові компетенції, функції)	2
6.	Специфіка, зміст і структура діяльності викладача вокалу	2
7.	Педагогічний репертуар викладача вокалу	2
8.	Вокально-мовленнєві знання і навички майбутнього викладача вокалу	2

9.	Особливості функціонування органів голосового апарату	2
10.	Методичні основи вокально-технічного розвитку голосу дорослої людини. Манери співу	2
11.	Структура і зміст заняття з вокалу.	2
12.	Методика роботи над вокалізами на заняттях з вокалу із студентами	2
13.	Методи класифікації та використання вокальних вправ	2
14.	Технічні засоби навчання. Інформаційні комунікативні технології у вокальній педагогіці	2
	Всього	28

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО Й ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Розподіл балів, що присвоюються студентові упродовж XI - XII семестрів

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2.	Відвідування практичних занять	1	14	14
3.	Робота на практичному занятті	10	14	140
4.	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	10	14	140
5.	Виконання модульної контрольної роботи	25	4	100
Усього без урахування коефіцієнта - 408 балів (коефіцієнт - 6,8)				
9.	Підсумковий контроль - екзамен	40	1	40

Розподіл балів, що присвоюються студентові упродовж XI семестру

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Відвідування лекцій	1	10	10
4.	Відвідування практичних занять	1	10	10
5.	Робота на практичному занятті	10	10	100
6.	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	10	10	100
7.	Виконання модульної контрольної роботи	25	3	75
Усього без урахування коефіцієнта – 295 балів				

Розподіл балів, що присвоюються студентові упродовж XII семестру

№ з/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Сума балів
1	Відвідування лекцій	1	4	4
4.	Відвідування практичних занять	1	4	4
5.	Робота на практичному занятті	10	4	40
6.	Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	10	4	40
7.	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25
Усього без урахування коефіцієнта – 113 балів				

Максимальний рейтинговий показник - 100 балів.

Максимальна кількість підсумкових балів у XI - XII семестрах за період роботи до екзамену становить:

- **408 балів**, що прирівнюється до **60 балів** з урахуванням коефіцієнта (6,8);
- **40 балів** - за складання екзамену без урахування коефіцієнта.

Максимальна кількість підсумкових балів за період роботи у XI семестрі становить:

- **295 балів**, що прирівнюється до **100 балів**;

у XII семестрі становить:

- **113 балів**, що прирівнюється до **100 балів**.

Навчальні досягнення з дисципліни «Методика викладання вокалу у вищій школі» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування; підсумкове письмове опитування.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень теоретико-методичних знань, практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень теоретико-методичних знань, практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень теоретико-методичних знань, практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень теоретико-методичних знань практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень теоретико-методичних знань, практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень теоретико-методичних знань, практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності) з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень теоретико-методичних знань, практичних умінь (аналізу, застосування отриманих знань в педагогічній діяльності), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

**Розподіл балів за темами змістових модулів, що присвоюються студентові
упродовж вивчення навчального курсу «Методика викладання сольного
співу у вищій школі»**

МОДУЛЬ 1 - лекційний				МОДУЛЬ 2 - практичний			МОДУЛЬ 3 - лекційний			МКР	ІНДЗ
Змістовий модуль 1 (лекційні заняття + практична робота + самостійна робота)				Змістовий модуль 2 (лекційні заняття + практична робота + самостійна робота)			Змістовий модуль 3 (практичні заняття + самостійна робота)				
Тема 1.1	Тема 1.2	Тема 1.3	Тема 1.4.	Тема 2.1	Тема 2.2	Тема 2.3.	Тема 3.1	Тема 3.2	Тема 3.3.		
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	75	-
Усього за XI семестр без урахування коефіцієнта - 295 балів											

XII СЕМЕСТР

МОДУЛЬ 1 - практичний				МКР	
Змістовий модуль 4 (лекційні заняття + практична робота + самостійна робота)					
Тема 4.1		Тема 4.2		Тема 4.3	Тема 4.4
22		22		22	22
Усього за XII семестр без урахування коефіцієнта - 113 балів					

Усього за період роботи до екзамену - 408 балів (без урахування коефіцієнта), коефіцієнт - 4,1.
Екзамен - 40 балів

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На заняттях з методики викладання сольного співу у вищій школі застосовуються такі методи навчання:

- **метод розв'язання** різних за ступенями складності навчальних завдань (дозволяє формувати у студентів систему практичних умінь і навичок, активізує їх діяльність);
- **метод ілюстрування** (застосування викладачем елементів показу правильного звукоутворення та звуковедення);
- **метод звукового регулювання** (дозволяє студентам за допомогою викладача регулювати звуковий баланс, а також знаходити оптимальний режим роботи голосового апарату в процесі співу з музичним супроводом та без нього);
- **метод педагогічного аналізу** (формує педагогічне мислення студентів у конкретних педагогічних та виконавських ситуаціях засобом аналізу власних дій, розвиває аналітичний, вокальний, емоційний слух);
- **метод ескізної роботи над твором** (дозволяє студентові розширити світогляд та поповнити навчальний репертуар з метою його застосування у подальшій педагогічній та музично-виконавській діяльності).

Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** прослуховування, модульний контроль, семестровий контроль, екзамен.
- **методи самоконтролю:** уміння самостійно вивчати та аналізувати науково - методичну літературу, розучувати та репрезентувати вокальні вправи, твори навчального репертуару.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма.
2. Збірки навчально-педагогічного репертуару.
3. Навчально-методична література.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (Сольний спів) / В. Г. Антонюк. – К. – 2007. – 145 с.
2. Аспелунд Д. Л. Развитие певца и его голоса / Д. Л. Аспелунд. – М.-Л. : Музыка, 1965. – 220 с.
3. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной педагогики / В. А. Багадуров. – М. : Музгиз. – 1965. – 101 с.
4. Василенко Л.М. Значення вокально-методичної підготовки в професійному становленні майбутнього вчителя музики // Наука і сучасність: Збірник наукових праць НПУ ім. М.П.Драгоманова. – К.: Логос, 2000. – Вип. 2. – Ч. 3. – С. 22 – 29.
5. Герсамия И. Е. К проблеме психологи творчества певца / И. Е. Герсамия. –Тбилиси : Мецниереба. –1985. –75 с.
6. Гребенюк. Н. Є. Вокально-виконавська творчість :психолого-педагогічний та музикознавчий аспекти : [монографія] / Н. Є. Гребенюк. – К. : НМАУ ім. П. Чайковського, 1999. – 243 с.
7. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики / Л. Б. Дмитриев. – М. : Музыка, 1968. – 340 с.
8. Емельянов В. В. Развитие голоса. Координация и тренинг / В. В. Емельянов. – Санкт-Петербург: Лань,1997. – 192 с.
9. Кисла С. Методичні рекомендації з постановки голосу для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації / С. Кисла – Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2014. – 68 с.
10. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
11. Морозов В. П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. – М. : ИП РАН, МГК им. П. И. Чайковского, Центр «Искусство и наука», 2002. – 496 с.

12. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу. – К., 1998.
13. Юшманов В. И. Вокальная техника и её парадоксы. Изд. второе. – СПб. : Издательство ДЕАН, 2002. – 128 с.
14. Ярославцева Л. К. Опера. Певцы. Вокальные школы Италии, Франции, Германии XVII – XX веков. – «Издательский дом “Золотое Руно”, 2004 г. – 200 с.

ДОДАТКОВА

1. Антонюк В. Постановка голосу : Навчальний посібник / В. Антонюк – К., 2000. – 156 с.
2. Барвинская Е. М. Вопросы профессиональной голосовой подготовки студентов музыкально-педагогических факультетов // Искусство в школе. – М., 2007, вып. 6. – С. 66-68.
3. Барвинская Е. М. Психологическое развитие студентов музыкального факультета в процессе обучения вокалу // Формирование личности в условиях высшей школы. Материалы межвузовского круглого стола педагогов-исследователей. Часть II. – Липецк, 2005. – С. 189 – 193.
4. Барвинская Е. М., Глушакова Т.И. Охрана голоса - актуальная проблема подготовки студентов музыкально-педагогических факультетов к профессиональной деятельности. // Воспитание культуры личности современного школьника и студента в системе музыкально-эстетического образования. Материалы региональной научно-практической конференции. -Липецк, 2006. – С. 22 – 26.
5. Василенко Л.М. Підготовка студентів музично-педагогічних факультетів до професійно-педагогічної діяльності в контексті їх вокально-методичного навчання // Соціалізація особистості: Збірник наукових праць / За заг. ред. А. Й. Капської. Том XIV. – К.: Логос, 2001. – С. 136-142.
6. Гребенюк Н. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти. Монографія. – К.: НМАУ, 1999.

7. Гребенюк Н. Проблеми методики формування вокально-виконавських навичок у співаків-початківців // Проблеми сучасного мистецтв і культури. Проблеми професійної педагогіки та виховання: Зб. наук. праць. – К., 1998. – 170 с.

8. Доронюк В.Д., Сливоцький М.Ю. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики. – Ів.Франк.: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – 301 с.

. Євтушенко В. Роздуми про голос. – Київ: Муз. Україна, 1979. – 55 с.

10. Знаменська О.Е. Культура мови у співі: Посібник для консерваторій та музичних училищ. –К.: Держ. вид. образотворч.

мистецтва і муз. літ. , 1959. – 160 с.

. Люш Д. Развитие и сохранение певческого голоса.– Киев: Муз. Украина, 1988. – 245 с.

12. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. – Київ: Музична Україна, 1985. – 157 с.

13. Панченко Г. Розвиток творчих здібностей студентів у процесі вокальної підготовки. Методичні рекомендації для студентів, магістрантів за фахом “Вокал” (академічний, естрадно-джазовий) факультетів мистецтв та художньої освіти, учителів музики загальноосвітніх та альтернативних шкіл. – Мелітополь: МДПУ, 2007. – 32 с.

14. Панченко Г. Деякі питання розвитку творчої активності студентів в класі постановки голосу // Актуальні проблеми музично-естетичного виховання особистості: Зб. наук. праць. – Мелітополь: МДП, 1997. – С. 87-91.

15. Панченко Г. Роль вокальної підготовки в творчому розвитку майбутнього вчителя // Наука і сучасність: Зб. наук. праць. – К.: Логос, 1999. – Вип. 2. – Ч. 4 (Педагогічні науки). – С. 99-106.

16. Стасько Г. Системно-методичне забезпечення широкопрофільної вокальної підготовки музикантів // Вісник Прикарпатського університету. – Вип.3. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 240 с.

17. Стасько Г. Творче та раціональне у вокальній підготовці спеціалістів музично-естетичного профілю // Вісник Прикарпатського університету. – Вип. 4. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 145 с.